СВОБОДА
LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Рôкъ IV. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 8-го Жовтня 1896. | Число 41.

Календарь.

Жовтень.

8	Ч.	Іоана Богосл. смерть
9	П.	Калистрата муч.
10	С.	Харистона преп.
11	Н.	20. по СОШ. Киріяка
21	П.	Григорія арменьск.
13	В.	Покровъ пр. Богород.
14	С	Кипріяна. Юстины

Змѣстъ.

Вôдъ Редакціи.

Проспмо нашихъ честныхъ читателѣвъ, щобъ заплатили намъ за „Свободу", якъ хочуть си дальше читати. Нѣкому за дармо, хоть-бы вôнъ и найбôльшій патріотъ.

Звертаємо увагу на адвертайзментъ правительства канадійского: Free Homesteads!

ЗАЗЫВЪ!

Не часъ братя бапувати,
та не часъ тужити,
а часъ братись всѣмъ до працѣ:
роботу робити.

Бо тутъ мы не въ старôмъ краю,
где рôжна голота
чоловѣка за нôсъ водить,
сли въ него капота...

Где чи возьный, чи здекутникъ,
чи якій економъ,
чи вôнъ полякъ, чи вôнъ мадяръ —
росказати годенъ.

Тутъ имъ вара! тутъ free country,
тутъ кождому воля:
тому братя до роботы,
а буде намъ доля.

Буде доля, буде щасте,
лишь ймемъ ся робити,
та покажемъ, якъ мы вмѣємъ
въ Америцѣ жити.

Лишь возьмѣмъ ся всѣ у едно,
у „СОЮЗЪ" вступаймо
и у наши БРАТСТВА РУСКИ,
„СВОБОДУ" читаймо.

А внетъ станутъ шанувати
насъ чужіи люде.
Любовь, згода запануе
и добре намъ буде...

До всѣхъ членôвъ „Руского Народного Союза".

Всѣхъ пп. секретарôвъ братствъ, належачихъ до нашого товариства „Союзъ", прошу отсимъ выповняти якъ найточнѣйше „декляраціи", выслані головн. секретаремъ тыми днями до всѣхъ братствъ. Зъ огляду однакъ, що сегорôчна конвенція ухвалила дати выпечатати „грамоты", котрі мае розôслатись кождому членови яко доказъ его забеспеченя въ „Р. Н. С." на выпадокъ смерти, калѣцтва и неспосôбности до працѣ, а у мене нема пôдъ рукою тыхъ датъ, котрі маютъ бути выписані въ грамотѣ, для того прошу всѣхъ пп. секретарôвъ и всѣхъ членôвъ о слѣдуюче:

На осôбнômъ вôдъ „декляраціи" папери прошу выписати о кождômъ старômъ членѣ „Р. Н. С".

1) Имя и прозвище его.
2) Зъ вôдки родомъ (край, село, повѣтъ).
3) Де мешкае теперь (яка улиця, нумеръ дому).
4) При якôй роботѣ занятый.
5) Кôлько лѣтъ мае.
6) Самотный чи жонатый.
7) Кому записуе помертне.

Тыхъ 7 точокъ при кождômъ членѣ прошу выповнити якъ найскорше и заслати головн. секретарови „Союза". По одержаню тыхъ информацій Выдѣлъ „Союза" надôшле кождому членови „грамоту" повысшу.

Роблю уважными пп. секретарôвъ, що задля непорядку, якій они наносятъ Выдѣлови „Союза" свою недбалостію, не можна николи въ часъ оголосити справозданя касового и въ загалѣ прійти до розумного дѣловодства, якого бажала собѣ сегорôчна конвенція.

Вже выдруковані статуты „Союза": Можна ихъ достати у секретаря „Союза:" **Rev. N. Stefanowicz,** 715 Carson Str. S. S. PITTSBURG, PA.

Вôдзнаки „Союза" вже выготовлені. Можна ихъ дôстати у секретаря.

Приступили слѣдуючі нові члены:

Зъ SEYMOUR, CONN.

	Число въ гол. книзѣ:
1. Шебеніовичъ Ден.	515
2. Вислоцкій Йосифъ	515
3. Ксеничъ Федоръ	516
Зъ ANSONIA, CONN.	
4. Ванько Димитрій	514
Зъ WATERBURY, CONN.	
5. Демяновичъ Дим.	514
Зъ SHENANDOAH, PA.	
6. Коваль Василь	524
7. Адамцьо Йосифъ	524
8. Лешкинъ Семанъ	525
9. Дутко Иванъ	525
10. Гочь Лаврентій	526
11. Риджикъ Василь	526
Зъ JERSEY CITY, N. J.	
12. Шмайда Петро	406
13. Чухта Андрій	407
14. Гойсакъ Стефанъ	407
15. Адамцьо Кипр.	408
Зъ OLYPHANT, PA.	
16. Хома Онуфрій	446
17. Жолудко Юрій	446
18. Дзвинчикъ Дан.	447
19. Жереликъ Март.	447
20. Монѣта Милько	448
21. Дарскій Иванъ	448
22. Зелемъ Исидоръ	449
23. Грешко Илія	449
24. Монѣта Михаилъ	450
25. Кретъ Артимъ	450
26. Прокопчакъ Ст.	451
27. Томанъ Андрей	451
28. Павлякъ Прок.	452
29. Телепъ Андрей	452
30. Бодньовичъ Гр.	453
31. Ющакъ Юрій	453
32. Пронько Михаилъ	454
33. Святко Стефанъ	454
34. Жипьскій Петро	540
35. Ковальчикъ Мат.	540
36. Бѣровчакъ Юрій	541
37. Чорный Иванъ	541
38. Нѣмецъ Петро	542
39. Нагôрнякъ Ив.	542
40. Хованецъ Алек.	543
Зъ PITTSBURG, PA.	
41. Гарайда Михаилъ	501
Зъ CENTRALIA, PA.	
42. Келяръ Павло	429
43. Катицка Таціянна	430
Зъ ST. CLAIR, PA.	
44. Гоцъ Михаилъ	423
Зъ NEW KENSINGTON, PA.	
45. Костикъ Алексей	560
Зъ ELMIRA, N. Y.	
46. Секела Федоръ	569
47. Ксейдъ Димитрій	569
48. Ляхъ Василь	570
Зъ CARBONDALE, PA.	
49. Тылявскій Василь	576
50. Смерекъ Андрей	576
51. Байко Максимъ	577
52. Пелешъ Марко	577
Зъ SHAMOKIN, PA.	
53. Кункевичъ Ив.	465
54. Бунцъ Павло	466
55. Гресь Иванъ	466
56. Новакъ Иванъ	467
57. Купчакъ Иванъ	467
58. Горощакъ Семанъ	468
59. Гурба Максимъ	468
60. Годичъ Максимъ	469
61. Коначъ Иванъ	469
Зъ McADOO, PA.	
62. Янковичъ Андрей	392
63. Гадвабъ Михаилъ	393
64. Пчоляръ Юрій	393
65. Прокопчакъ Гр.	394
66. Боганьскій Йос.	394
67. Мотика Андрей	395
68. Грищенякъ Мих.	395
69. Михальчикъ Павло	397
Зъ Mt. CARMEL, PA.	
70. Фецко Юрій	456
71. Емба Иванъ	456
72. Мариякъ П. стар.	457
73. Мариякъ П. мол.	457
74. Мудракъ П. стар.	458
75. Мудракъ М. мол.	458

М. Стефановичъ
секретарь.

Наглячa потреба у насъ просвѣтного товариства.

Не богато треба говорити, не богато доказувати, кождый зрозумѣе, що нашому чоловѣкови въ Америцѣ потреба просвѣты на рôднômъ языцѣ; потреба ему просвѣты такои, яку маютъ другі народности, щобъ вôнъ вѣчно зъ лопатою до майнôвъ не волочивъ ся, щобъ мôгъ стати рядомъ зъ другими народностями. До теперь користовалисмо ся просвѣтными книжочками зъ старого краю, выдаваній тов. „Просвѣты" и „им. Мих. Качковского". Хоть ті выдавництва и дуже користні для нашого чоловѣка въ старômъ краю, хоть и деякі книжочки и для насъ цѣкаві, то всежь въ цѣлости не вôдповѣдаютъ они нашимъ вôдносинамъ, нашимъ потребамъ житевымъ. Намъ въ Америцѣ, потреба Америки зъ еи высокою культурою зъ еи добрыми звычаями и обычаями. Мы жиемо ту — ту ѣмо хлѣбъ, тожь повинні мы старати ся, щобъ той хлѣбъ бувъ бѣлѣйшій, смачнѣйшій, щобъ мы стали гôдными горожанами вôльного краю. Мы, старше поколѣне, котре прійшло зъ старого краю не владаемо на стôлько англійскимъ языкомъ, щобъ могли зъ англійско-американскихъ книжокъ черпати для себе поживы. Намъ треба американску культуру на рôдномъ языцѣ собѣ присвоювати, длятого намъ конечно до того просвѣтного товариства.

Хто знае нашi вôдносины, хто приглянувъ ся нашôй роботѣ, нашимъ товариствамъ, котрі до теперь майже выключно занимаютъ ся забеспечованемъ своихъ членôвъ на случай калѣцтва и смерти — хто приглянувъ ся „Соединенію" въ котрômъ господарить трохъ людей на власный свôй бізнесъ и для своихъ личныхъ полемичныхъ цѣлей, хто змѣркуе добре, що „Союзъ" при своихъ скромныхъ силахъ, выдавъ вже кôлька книжочокъ, а теперь кôнчить друковати обемистый „Календарь", котрый буде кôлька сотокъ долярôвъ коштовати, той легко зрозумѣе, що ті два нашi вспомогаючі товариства не въ силѣ бôльше зробити. Правда „Вѣстникъ" при щирôй и солідной администраціи, при добрôй воли, мôгъ-бы бодай кôлька книжочокъ популярныхъ на рôкъ выдати; прецѣ пожирае близько $5000 рôчно, але годѣ жадати вôдъ людей бôльше, якъ они хотятъ, або сутъ способні зробити. Але не ходить намъ о инкримінаціи, росходить ся выказати, що намъ конечно потрѣбно одного просвѣтного товариства въ Америцѣ, котре-бы достарчало просвѣтно-популярныхъ книжочокъ для нашого народу. Треба признати ся зô встыдомъ, що у насъ Русинôвъ богато проектôвъ, але дѣла мало, то здае ся вже така наша народна хороба, а властиво незрѣлôсть наша. Та хоть-бы и сей проектъ, що мы его нинѣ подаемо. Перечитаютъ люде, покиваютъ головами — батьки народу скажутъ, етъ, забагае ся вамъ ще чогось нового, а народъ самъ покивае поважно головами и скаже: та правда куме правда, що газета пише, але она на то, щобы писала, якъ и священникъ на то, щобъ проповѣдь говоривъ. И тихо стане. И знову буде, якъ бувало. И знову вхопимо мы рôжні сонники и листы небесні и будемо недѣлями читати. А тожь прецѣ така легка рѣчь перевести нашъ проектъ въ дѣло. Ось послухайте въ якій способъ. Насъ Русинôвъ въ Америцѣ що вмѣютъ писати и читати есть певно якихъ 50.000. Зъ тыхъ близько 6.000 належать, чи то до „Союза" чи до „Соединенія". Най-жежь всѣ ті члены, котрі належать до обохъ организацій вспомагаючихъ, належать до просвѣтного товариства и на цѣлый рôкъ кождый членъ заплатить одного доляра, будемо мати близько $6000 рôчно на народно-просвѣтні цѣли. — Членъ за свого доляра мôгъ-бы дôстати що найменше 6 книжочокъ на рôкъ, але розумѣе ся такихъ книжочокъ, котрі-бы ему користь принесли. Якъ-жежь остаточно до того дôйти? Дуже проста дорога. Одно товариство и друге делегуе вôдъ себе по двохъ людей и редакторôвъ обохъ газетъ, (страшно! пр. зецера) котрі мали-бы порозумѣти ся вспôльно и поробити вступні роботы и зачеркнути нарисъ статутôвъ. Вôдтакъ выбираютъ оба товариства зъ помѣжъ себе комітетъ, котрый мае выготовити статуты и всѣ потрѣбні формальности и референтъ зъ однои и зъ другои стороны на конвенціи предкладае выготовленый проектъ до удобреня. Конвенція одна и друга годить ся на то, выбираютъ вспôльно выдѣлъ, комітетъ редакційный и справа готова.

Дехто скаже: яка фантазія! Такъ, при нашихъ свиньскихъ вôдносинахъ певно, що фантазія, але у Американця въ двохъ тыжняхъ проектъ ставъ-бы си дѣломъ. Мы переконані, що нѣхто нѣ словомъ не обôзве ся на нашъ проектъ, але то еще не може бути причиною, щобъ мы не вѣрили въ будучности на его певне осущене, хоть може и не при такôй комбинаціи.

PEREAT MUNDUS, FIAT JUSTITIA!

(НАЙ ПРОПАДЕ СВѢТЪ, СПРАВЕДЛИВОСТЬ МУСИТЬ БУТИ!)

Подаемо дословно вôдозву до Братствъ „Соединенія" О. К. Лавришина, бувшого дволѣтного секретаря и реставратора того товариства. Хоть якъ намъ прикро нотовати бруды, якi вычищуе О. К. Лавришинъ, хоть якъ намъ прикро приглядатись, якъ найвысшi урядники, найвиднѣйшi люде въ „Соединенію" противъ себе лично борять ся и навѣть вôдкрываютъ такi бруды, якихъ-бы бувъ нѣхто и не сподѣвавъ ся, мы змушенi приглянутись тôй вôдозвѣ разъ длятого, що она выходить вôдъ найлѣпшого и найщирѣйшого члена „Соединенія", а въ друге для-того, бо ся вôдозва становить епоху въ житю того товариства, котре нинѣ мае вже понадъ 4000 членôвъ. — Зовсѣмъ дословно подаемо ту вôдозву:

СЛАВА ИСУСУ ХРИСТУ!

ВСѢМЪ ПОЧТЕННЫМЪ БРАТСТВАМЪ И ЧЛЕНАМЪ „СОЕДИНЕНІЯ".

(Конецъ).

Уже я высше написавъ, же Г. Редакторъ поставивъ себе автократомъ цѣлого Соединенія — не слухае никого, неповинуется никому, не поважае жадни протесты-скарги, — до газеты вмѣсто поучительного — пишетъ дурни полемики, на ярды непонятны статѣ и хвальбы на своихъ заступниковъ, а о Соединеніи ничего не стараеся — о постановленіи Гол. конвенціи и до днесь не было ничь обширно писано. Протоколъ, рахунки, Статуты — не выготовивъ; о Календарѣ и поучительныхъ книгъ для народа ани не думаетъ, на мѣсто того интриги робитъ, совѣтуется о закладаніи другой организаціи и газеты на згубу Соединенія, — чиновственныя разпоряженія Гол. предсѣдателя — може съ его таемнымъ согласіемъ — и Гол. секретаря не слухае и къ тымъ не приспособляеся — словомъ жадной верхности, жадныхъ статутовъ не узнае и робитъ на свою волю, якъ-бы цѣлое Соединеніе его власностію было.

Почтенныи Братя! Я обѣцавъ на конвенціи трудитися и дале за благо Соединенія и понеже вижу, что такъ предсѣдатель падзирательной комиссіи, якъ Гол. предсѣдатель и Редакторъ не дбаютъ о благо Соединенія — не выполняютъ свою должность, а свой урядъ для своихъ власныхъ корыстей уживаютъ — за должностію считалъ я тое Вамъ открыти, Васъ напомянути и Васъ возвати, чтобы Вы во Вашемъ интересѣ подняли свой голосъ, запротестовали противъ такихъ порядковъ, противъ таковаго надуживанія урядовой власти — и непозволили, чтобы кто-то Соединеніе на свой бизнесъ выкорыставъ, бо урядники постановленны, чтобы въ имени Вашомъ на благо Ваше Соединеніе управляли, а не на свою кешеню. — Прочитайте се на Вашомъ засѣданю, розважте мои къ Вамъ слова и рѣшѣть, ци то сходно съ Вашимъ намѣреніемъ съ интересомъ Соединенія, же предсѣд. надзерательной комиссіи — мѣсто того, чтобы дати позоръ, чтобъ статуты Соединенія задержанны, чтобъ каждый урядникъ свою должность въ благо Соединенія выполнялъ — братаеся и тайны засѣданія тримае съ схизматиками, а урядникамъ позволяе на свою руку робити, ихъ плохи дѣла покрывае и заступае. — Ци сходно съ Вашимъ намѣреніемъ, чтобы Гол. предсѣдатель Соединеніе на свой бизнесъ обернувъ, уживавъ? — Ци сходно съ Вашимъ намѣреніемъ, чтобы Редакторъ съ тайнымъ позволеніемъ присвоилъ собѣ всяку власть, разпоряжалъ, судилъ, губилъ, якъ ему ся любить и то на сгубу Соединенія и за грошѣ Соединенія?

Если то не сходно съ Вашимъ намѣреніемъ, если то не хочете позволити — запротестуйте голосно противъ того, засылайте Ваши протесты до Гол. секретаря (а не до Редактора, бо онъ скрые то), альбо до мене, а я донесу о томъ на чин. засѣданію. Зажадайте, чтобы Гол. Управительство созвало чиновническое засѣданіе, чтобы конецъ урвати такимъ непорядкамъ. Правда секретарь намѣрялъ уже давно скликати, но пред. надзерательной комиссіи и Гол. предсѣдатель не хотятъ то позволити и препятствуютъ ему въ всемъ его добромъ намѣренію.

Старайтеся запеpечити зле, доки есть на то часъ и старайтеся о благо Соединенія, бо тое Ваше. А ежели Вы ничего не будете робити и своимъ молчаніемъ и равнодушіемъ позволите дѣламъ и дале такъ ити и ежели что зло выйдетъ для „Соединенія" — чтобы Вы не казали, что не было кому Васъ напомнути.

Съ братскимъ поздравленіемъ

О. К. Лавришинъ
дух. и членъ Соединенія.

9

ГОСПОДАРЬ И СЛУГА.

ОПОВѢДАНЬЕ ГР. ЛЬВА Н. ТОЛСТОГО.

(Дальше).

— Царице Небесна, Миколаю Чудотворче, Воздержанія учителю, — згадавъ вôнъ вчерашнi молебнѣ, и образъ зъ чорнымъ святымъ въ золотôй ризѣ, и свѣчки, котрі вôнъ продававъ до того образа, и котрі заразъ приносили ему назадъ и котрі вôнъ, ледве надгорѣвшi, ховавъ въ скриню. И вôнъ ставъ просити того самого Миколая Чудотворця, щобы спасъ его, обѣцявъ ему молебенъ и свѣчки. Але тутъ таки вôнъ ясно, безсумнѣво, зрозумѣвъ, що той святый, риза, свѣчки, священники, молебнѣ, — все то было дуже важне и потрѣбне тамъ у церкви, але ту вони нѣчого не могли вчинити ему, що мѣжь тыми свѣчками, молебнями и его пужденнымъ теперѣшнымъ положенемъ нема и не може бути нѣякои звязи.

„Не треба тратити вôдваги. Треба йти за слѣдами коня, а то и ихъ занесе", — прійшло ему у голову, и вôнъ кинувъ ся на передъ. Однакъ, не дивлячись на памѣръ ити спокôйно, вôнъ бѣгъ, безнастанно падавъ, пôднимавъ ся и знову падавъ. Слѣдъ коня уже робивъ ся ледви замѣтный у тыхъ мѣсцяхъ, де снѣгъ бувъ неглубокій. — „Пропавъ я", — подумавъ Василь Андреичъ, — „страчу и той слѣдъ". Однакъ въ ту саму хвилю, глянувши на передъ, вôнъ побачивъ щось чорне. Се бувъ Лисый, и не тôлько одинъ Лисый, але и санѣ и оглоблѣ зъ платкомъ. Лисый зъ зсуненою на бôкъ попругою, шлею

„SVOBODA"

(LIBERTY.)

Weekly Paper.

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at Mt. CARMEL, PA. of each week by the „SVOBODA" Publishing Co.

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...		$ 20.00
„ „	Six months	12.00
„ „	tree „	7.00

All comunications should be addressed to:

„Svoboda"

PRINTING OFFICE

Mt. CARMEL, PA.

P. O. Box 13.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:

To „SVOBODA"

PRINTING OFFICE

P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA

Наша газета выходить що тыждня въ Четверъ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

УВАГА.

Хотячй приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. George Chylak
OLYPHANT, PA.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. N. Stefanowicz
715 Carson str.
S. S. PITTSBURG, PA.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Дописи „Свободы".

Jersey City, N. J. October 2. 1896.

СЛАВА ИСУСУ ХРИСТУ!

Давно я збиравъ ся до „Свободы" написати, якъ то на нашôмъ плейзѣ ся водить, але все часу не було. Ажь теперь, коли робота зачала ити планно и часу есть досить, написавъ я Вамъ де-що. Чи буде оно що варта — не знаю, бо я чоловѣкъ неученый, самъ зъ себе де-що научивъ ся, и то доперва тутъ въ Америцѣ. Отже якъ буде що добре, то пріймѣть, а буде зле, то не потребуете надъ тымъ трудити ся.

Доношу Вамъ, що у насъ въ Jersey City дуже планно ся поводить, бо люде не жіють въ згодѣ и пріязни, не тримають ся разомъ, якъ другй народности, але кождый своимъ Богомъ робить. Особливо молодѣжь дуже собѣ легко всьо мае. Та я не то, щобъ хваливъ себе, а ганивъ другихъ, бо и я за молодыхъ лѣтъ робивъ такъ само, але потôмъ переконавъ ся, що то не веде до доброго. А найбôльша бѣда зъ тымъ, що неоденъ зъ краю прійде добрый, але тутъ дôстане ся межи злыхъ людей и потôмъ самъ злымъ зôстане, бо правду каже пословиця, що зъ якимъ пристаешь, такимъ зôстаешь. Такій чоловѣкъ потôмъ вмѣсто того, щобы тримати свою народнôсть, свою вѣру, вышукуе собѣ що иншого, хвалить чуже и свое допче; а о тôмъ, щобы вôнъ записавъ ся до Братства, до „Союза", або записавъ собѣ „Свободу", то ему анѣ не згадуй. Тому то не дивно, що другй народности мають прекраснй свои церкви, школы, еміграційнй домы, банки, а мы того всего не маемо; а якъ такъ дальше пôде, то певно, що и нѣколи не будемо мати.

Доношу Вамъ дальше, що въ цукровни не робимо лишь по 3 дни въ тыждни и що на околицю фабрики штапують. Кромѣ того повыплачували дуже людей зовсѣмъ зъ роботы, декотрыхъ такихъ навѣть, що и по двайцять кôлька лѣтъ тутъ робили. А всьо для того, що нема тутъ уніи, нема кому за такимъ обстати. Найбôльше повыганяли такихъ, що тримають за Брайеномъ.

Зъ краю пишуть намъ, що вроды були краснй того лѣта, та щожь зъ того, коли потôмъ впала слота велика, такъ що збôже позрастало на поли и бандурки гніють страшно.

Тымъ разомъ кôнчу мою писанину, якъ буде що цѣкавого, то другимъ разомъ напишу.

Ем. Шпакъ.

Майфильдъ. Па. 2-го октобра.

Почтенна Редакціе!

Прошу ласкаво помѣстити въ „Свободѣ" кôлька моихъ реченъ, якъ слѣдує:

Дня 20. и 30. Септембра выбрали собѣ наши рускй люде за порадою нашого патріоты Г. Алексія Шляхты, американскій обывательскій паперы (citizen paper) въ числѣ 61. Зъ тыхъ 51 цѣлый паперъ, а 10 першій. Тыми днями заложимо собѣ „клюбъ політичный", котрый буде числити надъ 150 членôвъ и якъ дасть Богъ дочекати до будучихъ выборôвъ до рады громадскои, то вже не насъ Айришъ, а мы ихъ будемъ за нôсъ водити. — Всѣ нашй люде повинні собѣ брати обывательскй паперы, щобы колись не жалували того, бо часъ иде, а зъ часомъ и праве змѣняють ся. Хто то може знати, чи колись всѣ що не будуть обывателями не достануть нѣякои роботы, якъ то уже теперь въ многихъ мѣсцяхъ дѣе ся, особливо въ ню-йоркскихъ фабрикахъ, де робôтникъ не маючій обывательскихъ паперъ тôлько тогди достае роботу, если нема робôтника-обывателя.

В. Г-динъ.

Kensington, Pa. october 6., 1896.

Почтенна Редакціе!

Будете милостивй подати въ „Свободѣ" за насъ Руснакôвъ, котрй ту мешкають. Насъ ту Руснакôвъ не много есть, але всѣ жиемо въ любви, якъ одной матери дѣти. Робота у насъ йде незгôрше по фабрикахъ, але тôлько той робить, котрый вже давнѣйше ту робивъ, а свѣжій робôтникъ ту не може достати роботы. У насъ фабрикъ много, але не всѣ робятъ. Нову фабрику якъ поставили, то всего 3 мѣсяцѣ робила, а вже 2 роки неробить. Мае ся ту ставити ще склянна фабрика, въ котрôй знайде до 1500 робôтникôвъ занятіе, але тôлько такй, котрй знають коло скла робити. Тымъ робôтникамъ стягають по 17 центôвъ зъ долара. Одному Русинови, именемъ Алексея Сидорикъ породила жѣнка прекрасного сына, то О. Стефановичъ зъ Питтсбурга прійшли и окрестили. На крестинахъ кумове красно забавляли, тôлько хлопцѣ нашй зробили ганьбу, бо посварили ся и побили ся та за то потôмъ добре вôдпокутовали. Буде наука на другій разъ.

А. К.

Допись зъ Бразиліи.

Santa Barbara дня 9. липня 1896.

Отримав-смъ газету зъ Америки, а самъ не знаю докладно, хто ту газету „Свободу" присылавъ. Въ Великодни свята достав-смъ одну газету, а до того часу вже 10 кавалкôвъ. Въ тôй газетѣ есть написано, що якъ хто хоче ѣхати до Канады на вôльній земли, най удае ся до Ив. Гловы въ Excelsior, Pa. Я ту въ Бразиліи вже 5 лѣтъ, родомъ зъ Галичины, зъ села Тростянець въ повѣтѣ Золочевскôмъ. Маю лѣтъ 50, а моя жѣнка 45; старшій сынъ 24, а другій сынъ 17; третій сынъ 12, а четверный 8; дѣвчина мае 6 лѣтъ.

Мы теперь ту сѣемо жито и рубаемо лѣсъ, а за три мѣсяцѣ будемо садити кукурудзу и фасолю. Якъ-бы мы знали на певно, що тамъ въ Канадѣ буде намъ добре, що достанемо 113 морôвъ за дармо, якъ-бы мы знали, що за збôже родить ся, чи пшеница, чи жито, чи ячмѣнь, тай кôлько треба грошей, щобъ купити собѣ конѣ, корову, знаряды господарскй и т. д., мы вдячно поѣхали-бы, бо ту нема намъ що робити. Дуже васъ прошу, напишѣть намъ, якъ тамъ есть, а мы вдячни будемо. У насъ въ Santa Barbara есть 12 фамилій рускихъ, але тй всѣ-бы до Канады поѣхали, якъ-бы знате, що тамъ добре.

Михаилъ Наливайко.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Допись зô Львова.

Изъ Dominion Land office въ Winnipeg одержавемь слѣдуючій листъ de dato 18. August 1896.

„Въ вôдповѣди на Вашь листъ доносимо, що по нинѣшный день прибуло въ тôмъ роцѣ, не вчисляючи поодинокихъ мущинъ, **79** родинъ Рутеньскихъ; они роздѣлили ся въ способъ слѣдуючій: До Едмонтонъ взглядно Beaver Hills (Edna) пôйшло на вôльнй homestead-ы **18** фамилій (моя партія. Д-ръ Ол.) До Beausejour взглядно Brockenhead (на всходъ вôдъ Winnipeg) такожь на вôльнй homestead-ы **16** родинъ. До Dominion City (на полудневôй Манитобѣ, блиско границѣ Минесоты) **17** родинъ, такожь на вôльнй гоместеды. Потôмъ купило три родины по 120 акрôвъ поля въ St. Andrews (недалеко вôдъ Winnipeg) и три родины по 160 акрôвъ въ Springfield (кôлька миль на всходъ вôдъ Winnipeg), а 20 родинъ въ ключно зъ кôлькома давнѣйшими родинами купили по 10 до 30 акрôвъ поля въ блискости St. Norbert (на полудне вôдъ Winnipeg) и по 2 акры въ маючôмъ заложити ся селѣ, за акръ заплатили по $6. Изъ тыхъ 20 родинъ пôйшли до теперь лише двѣ на землю, решта мешкають въ мѣстѣ и заробляють при жнивахъ. 3 родины суть еще безъ землѣ, а три родины мешкае еще въ домѣ емиграційнôмъ. На первого августа выѣхала зъ Гамбурга через SS. Christiania пачка емигрантôвъ, котрои ожидаемо тутъ пôдъ конець сего тыждня. Двѣ рôжныхъ партій звиджували Whitemouth--District, але не подобало ся имъ тамъ, бо за много дерева и нема дорôгъ; вôдъ того часу осѣло тамъ 17 нѣмецкихъ родинъ, и забрали уже найлѣпшй землѣ. Одна делегація ходила до Lake Dauphin District, а именно зъ послѣдной бôльшои партіи, але закимъ тіи могли вернути, рѣшила решта поселити ся при Dominion City, где земля не такъ добра, але заробокъ въ блискости певнѣйшій. Оселя при St. Norbert повстала через кôлькохъ римско--католицкихъ ксьондзôвъ, котрй твердять, що найбôльша часть людей належить до ихъ религіи.

Въ цѣлости взявши, суть всѣ вашй люде зовсѣмъ добре ульокованй, и могуть бути задоволенй, часто було то получене изъ великими трудностями, бо люде по найбôльшôй части дуже недовѣрчивй и хиткй, улягають впливамъ кождого жида и пройдесвѣта и рѣдко коли побирають тверде постановлене".

Отжежь, що до того листу кôлька замѣтокъ: Показуе ся, що до Едмонтонъ крôмъ моей первои партіи вже жадна друга партія не дотерла, що якъ ихъ опадуть жиды и приватнй агенты въ Winnipeg-у, такъ тратять головы цѣлкомъ и деморалізують ся. Щобы не баламутити въ Манитобѣ, указуваемь имъ одно мѣсце Lake Dauphin District, котре зô взглядôвъ климатичныхъ, бракъ приморозкôвъ лѣтныхъ, а зô взляду на землю есть дуже добре. И делегаты, котрй ѣздили тамъ ствердили, що тамъ дуже добра земля, и желѣзниця зъ Winnipeg тамтуда сего року збудована, есть паша и тверде дерево. Brockenhead и Beausejour, мѣсця кепскй, мокрй, и звôдтамъ вже не однй settler-ы утѣкали. Dominion City за то, акъ вычитую изъ рапортôвъ инжинерскихъ, зовсѣмъ вôдповѣдна бы була льокація и тамъ-бы можна бôльшу кольонію заложити, тôлько не знати чи е еще мѣсце, бо дальше на всходъ вже багна (swamp). Щожь до St. Norbert, то nonsens — господарства 10—30 акровй въ Манитобѣ и то по $6. за акръ, то вже Szwindel; не знаю чи то французкй попы, чи нема тамъ такожь вже и нашихъ „najserdeczniejszych Polaków, opiekujących się Unitami". Въ каждôмъ разѣ треба, щобы Вы разъ колись въ осени тамъ поѣхали межи тотй люди, розвѣдали чи тамъ якого матеріяльного швиндлю нема, вôдправили Службу Божу и заповѣли приѣздъ свого священника. Въ загалѣ на вступѣ потреба акцію римо-католикôвъ тамъ спаралізувати. Рôвночасно треба-бы надруковати вôдозву по рускй и постарати ся о прибите еѣ въ емиграційнôмъ домѣ въ Winnipeg-у, въ котрôй мае бути сказано, куда приходячй мають ся удавати. Я думаю, що Карстексъ, аґентъ правительственный се зробить, вôдозву во внутри поприбивае и прибуваючимъ емигрантамъ буде роздавати. Въ найблисшôй будучности треба бы ихъ справляти въ Манитобѣ до Lake Dauphin District, Лейкъ Довфінъ, або до Dominion City, кобы знате, що тамъ еще е добрй, вôльнй фармы.

Здало-бы ся таки, щобы Вы сеи осени тамъ поѣхали, а по дорозѣ Dominion City и цѣлу околицю добре звидѣли, взяли докладну мапу найновѣйшу тыхъ околиць, щобы знати кôлько тамъ незайнятыхъ еще остало, чи можна тамъ числити на центрумъ однои кольоніи.

Я дуже жалую, що я зъ правительствомъ канадійскимъ не ставъ вôдъ разу на бізнесовôй пôдставѣ, мѣсто на гуманитарнôй, котрои они не розумѣють, а властиво мають рацію, уважаючи що таке становиско то лыко, и до нѣчого не придатне. Я рôкъ гуманѣтаризую, а по роцѣ виджу, що въ той спосôбъ нѣчого ся не зробить — не мае ся силы, не мае ся средствъ, а цѣла робота розлазить ся въ болотѣ. Нинѣ бушують вже по Галичинѣ портовй агенты, а хлопы зъ Вінніпеґу завертають на болота Beausejour и Brockenhead; и купують по 10—30 акрôвъ (!!) въ St. Norbert.

Кобымъ бувъ вôдъ разу ставъ на пôдставѣ бизнесовôй, все бы було въ карбахъ нинѣ. Тутъ вже въ Намѣстництвѣ було нѣбы то рѣшено, що менѣ одному мають дати концесію емиграційну, а колись ту знову менѣ Намѣстникъ сказавъ, що еще въ Вѣдни мусить поспытати. До канадійского правительства пишу письма, усилуючи на всякій спосôбъ вôдвернути ихъ вôдъ агентôвъ портовыхъ, страшачи правительство, що зовсѣмъ застановить ся емиграція тамтуда и т. д., але поки я не маю концесіи, то дарма — емиграціи не опануемо. Буде она ити такъ, якъ ся агентамъ и припадкови захоче.

Д-ръ Олеськôвъ.

и веретою стоявъ теперь не на первѣснôмъ мѣсци, а близше до оглобель, и махавъ головою, котру наступленый повѣдъ притягавъ ему до долу. Показалось, що застрягъ Василь Андреичь у тôй самôй ярузѣ, въ котрôй вони застрягли ще зъ Микитою, що кôнь вѣвъ его назадъ до саней, и що зôскочивъ вôнъ зъ коня не бôльше пятьдесять крокôвъ вôдъ того мѣсця, де були санѣ.

IX.

Добувшись до саней, Василь Андреичь схвативъ ся за нихъ и довго стоявъ такъ неподвижно, стараючись успокоитись и вôддыхати ся. На первѣснôмъ мѣсци Микиты не було, але у саняхъ лежало щось, занесене вже снѣгомъ, и Василь Андреичь догадавъ ся, що се бувъ Микита. Страхъ Василя Андреича зовсѣмъ перейшовъ теперь, и если вôнъ боявъ ся чого теперь, то тôлько того тяжкого стану страху, котрого досвѣдчивъ на кони, особливо тодѣ, коли самъ оденъ оставъ ся у снѣговôй купѣ. Треба було, за що бы то нѣ стало, не допустити его, треба було не думати про себе, треба було думати про що-небудь инше, треба було робити що-небудь. И задля-того перше, що вôнъ зробивъ, було то, що вôнъ ставъ задомъ до вѣтру, розпустивъ кожухъ. Потôмъ, якъ тôлько трохи вôдсапнувъ, вытрусивъ снѣгъ зъ чобôтъ, зъ рукавичокъ, потôмъ наново, туго и низько, якъ пôдперезувавъ ся, коли входивъ зô склепу купувати зъ возôвъ привожене мужиками збôже, пôдперезавъ ся и теперь поясомъ, приготовляючись до дѣла. Перше дѣло, котре ему прійшло на думку було то, щобы выпростувати ногу коня. Василь Андреичь зробивъ то и, освободивши повѣдъ, привязавъ Лисого знову до зелѣзного скобля у передѣ саней до старого мѣсця и почавъ заходити ззаду коня, щобы поправити на ньому шлию, попругу и верету. Та въ тôмъ часѣ увидѣвъ, що у саняхъ заворушило ся щось и зпôдъ снѣгу, котрымъ вони були засыпанй, пôднялась голова Микиты. Очевидно, зъ великою напругою мужикъ пôднѣсъ ся и усѣвъ; якось такъ дивно, мовь бы обганявъ мухи, махавъ передъ носомъ рукою и говоривъ щось, якъ выдавалось Василеви Андреичу, зовучи его.

Василь Андреичь лишивъ верету, не поправивши ея, и пôдôйшовъ до саней.

— Чого ты? — спытавъ вôнъ. — Чого хочешь?

— Уми-ми-мираю я, онъ що, — зъ трудомъ, перериваным голосомъ вымовивъ Микита. — Зароблене малому вôддай. Або бабѣ, все одно.

— А щожь, або замерзъ? — спытавъ Василь Андреичь.

— Чую, смерть моя... Прости, Христа ради... — сказавъ Микита плаксивымъ голосомъ, все продовжаючи, мовь то передъ мухами, махати передъ лицемъ руками.

Василь Андреичь зъ пôвминуты стоявъ мовчки и неподвижно, потôмъ знову, зъ тою самою рѣшучостію, зъ котрою ударявъ по рукахъ при выгôднôмъ купнѣ, вôдступивъ крокъ назадъ, засунувъ рукавы кожуха и обома руками прійнявъ ся вôдгребувати снѣгъ зъ Микиты и зъ саней. Выгребавши снѣгъ, Василь Андреичь поспѣшно розперезавъ ся, здôймивъ кожухъ и, потрутивши Микиту, лѣгъ на него, покрываючи его не тôлько своимъ кожухомъ, але и цѣлымъ своимъ теплымъ розгоряченымъ тѣломъ.

Запыхаючи руками полы кожуха мѣжь лубокъ саней и Микиту, а колѣнами нôгъ прихвативши его подолокъ, Василь Андреичь лежавъ такъ ниць, опершись головою о лубокъ переду, и теперь вже не чувъ нѣ движень коня, нѣ свисту бурѣ, а лишь чувъ дыхане Микиты. Микита сперше довго лежавъ неподвижно, потôмъ громко зôтхнувъ и заручавъ ся, очевидно, огрѣваючись.

— А, онъ то такъ, а ты хочешь умирати. Лежи, грѣй ся, мы онъ якъ... — началъ було Василь Андреичь.

Та дальше вôнъ, на свое велике здивоване, не мôгъ говорити, тому що слезы выступили ему на очи, и долѣшня губа мôцно задрожала. Вôнъ переставъ говорити и тôлько ковтавъ то, що пôдступило ему до горла.

„Дуже настрашивъ ся я видко, ослабъ зôвсѣмъ", подумавъ про себе. Але та слабôсть его не тôлько не була ему немила, но давала ему якусь особливу недосвѣдчену ще нѣколи радôсть.

— Мы онъ якъ! — говоривъ вôнъ довго собѣ, досвѣдчаючи якусь особливу жалôсну втѣху. Доволѣ довго вôнъ лежавъ такъ мовчки, обтираючи очи о ковнѣръ кожуха и пôдбираючи пôдъ колѣна все завертану вѣтромъ праву полу кожуха.

Але ему такъ страстно захотѣло ся сказати кому-небудь про свôй радôсный станъ.

— Микито! — сказавъ вôнъ.

— Гараздъ, тепло! — вôдкликнуло ся ему зъ долу.

— Такъ то брате! Пропавъ бу[illegible] я. И ты замерзъ бы, и я бы...

Однакъ ту знову у него задрожали губы, и очи его знову наповнили ся слезами, и вôнъ не мôгъ дальше говорити.

„Ну, нѣчого", — подумавъ вôнъ. — „Я самъ про себе знаю, що знаю", — и вôнъ замовкъ.

Кôлька разôвъ заглядавъ на коня и видѣвъ, що спина его розкрыта и верета зô шлиею висять на снѣгу, що треба бы встати и прикрыти коня, але вôнъ не мôгъ рѣшити ся нѣ на минуту оставити Микиту и нарушити той радôсный станъ, въ котрôмъ находивъ ся. Страху теперь не чувъ нѣякого.

Ему тепло було зъ долу вôдъ Микиты, тепло и зъ верху вôдъ кожуха; тôлько руки, котрыми придержувавъ полы кожуха по бокахъ Микиты и ноги, зъ котрыхъ вѣтеръ безнастанно скидавъ кожухъ починали мерзнути. Однакъ вôнъ не думавъ о нихъ, а думавъ тôлько о тôмъ, якъ вôдогрѣти бы лежачого пôдъ собою мужика.

— Не бôйсь, не выверне ся, — говоривъ самъ собѣ про то, що вôдогрѣе мужика, зъ тою самою чваливостію, зъ якою розмовлявъ про свои купна и продажи.

(Конець буде)

НОВИНКИ.

Подаю до публичнои вѣдомости всѣмъ, а особливо тымъ, котрымъ треба знати правду, що я бувшій секретарь III. Конвенціи „Соединенія“ бувъ живымъ свѣдкомъ выбору О. К. Лавришина до контрольнои комісіи и се я розумѣє ся и въ протоколѣ записавъ. — Еслижь урядники „Соединенія“ кажуть, що въ протоколѣ сего не було — то говорять ложь и допустились фальшованя протоколу.

О. М. Стефановичь.

Статуты „Соединенія“.

Редакторъ „Вѣстника“ проситъ насъ оповѣстити, що понеже вôнъ мусить для гол. предсѣдателя писати брошуру, то поспѣшивъ ся вже зъ выданемъ статутôвъ „Соединенія“, котрѝ можна у него кождого часу достати.

Протоколъ III. гол. конвенціи „Соединенія“, котра вôдбула ся недавно, бо ще въ маю сего року, вже вышовъ безъ поправки редактора „Вѣстника“ — отже можна сподѣвати ся, що буде имя О. К. Лавришина въ надзирательнôй комисіи „Соединенія“, если розумѣе ся то правда, що перо редакторске по протоколѣ не ѣздило.

Такожь и рахунки за минувшій рôкъ оголосить печатію голов. предсѣдатель, але уперѐдъ мусить касіерь высигновати 60 доляровъ.

— Найлѣпшій выбôръ убрань для роботы можете купити дуже тапьо у Star Clothing Hall — Mt. Carmel, Pa.

Панове вôдъ „Галичанина“ купить собѣ окуляры, якъ читаєте „Свободу!“

Въ ч. 191. въ рубрицѣ „Изъ американской Руси“, подає „Галичанинъ“ мѣжь иншими вѣстями и таку куріозну вѣсть: „Газета „Свобода“ сообщаетъ, що русскіи прихожане въ Вилькєсъ-Барре ведутъ дальше процесъ съ бывшимъ своимъ приходникомъ о. Грушкою, который, будучи прихожанами устраненъ отъ управленія приходомъ, присвоилъ собѣ церковь и привелъ къ нынѣшному процесу“.

Такои вѣсти нѣколи „Свобода“ не подавала. Редакціи „Галичанина“ дуже добре звѣстно, що парохомъ бувъ О. Грушка въ Jersey City, а въ Wilkes-Barre, Pa., есть православный протоерей О. А. Товтъ, зъ котрымъ власне люде уніяты, властителѣ церкви теперь процесують ся. Послѧ того вѣсть зъ Амер. Руси подана „Галичаниномъ“, або злобна, або дурна. Сподѣемось, що „Галичанинъ“ буде уважати за обовязокъ спростувати подану мильну вѣсть, а своего новинкаря порядочно покарає.

— Найлучшого гатунку и кольору убраня на недѣлѣ и свята у Star Clothing Hall. — Цѣны дуже умѣркованѝ.

— Въ New York купили Русины зъ помочію О. Е. Волкая церковь на E. 6. str. № 640 и въ тôмъ домѣ вже замешкавъ О. Е. Волкай. — Понеже святиня Божа въ Ню Йорку есть дуже головною твердынею, понеже всѣ переконанѝ, що О. Е. Волкай, оденъ зъ найстаршихъ и найспосôбнѣйшихъ священниковъ вôдповѣсть въ повнѣ высокôй задачи, яка его на такъ важнôмъ мѣсци чекає, витаємо зъ радостію ту вѣстку и желаємо О. Е. Волкаю, якъ найлѣпшихъ успѣховъ.

— Якійсь щирый патріотъ подаровавъ цѣлу бібліотеку для спиталю въ Ashland, Pa. Находить ся тамъ споре число книжочокъ тов. „Просвѣта“ и „Им. М. Качковского“. Щобъ подати можность читаня рускихъ газетъ для нашихъ хорыхъ братôвъ, засылаємо мы тамъ „Свободу“. А якъ-бы Редакція „Вѣстника“ благоизволила, то подаемо адресу: Miners-Hospital — Ashland, Pa.

— Капелюхи мягки за 48 цнт. до $3.00 у Star Clothing Hall (пôдъ червоною звѣздою).

— Страшна буря навѣстила въ ночи зъ 29. на 30. септембра Mt. Carmel, Pa. Вôдъ годины першои до 4. въ ночи лютила ся небувала буря. Въ цѣлôмъ мѣстѣ и на околици великѝ спустошеня. На Paterson брєху розвалило, чотыри домы на тôй печи розвалило и они пôйшли въ полумѣни. Дôмъ новый мурованый, еще недокôнченый Mr. Robert Son's зôрвало, початокъ будовы школы на Walnut str. майже зрôвнало зъ землею. Полученя телеграфічнѝ и телефонічнѝ перервало, а на конець и дôмъ де находить ся праса „Свободы“ ушкодило, позривало дроты, котрѝ лучили машину зъ Power House и для-того „Свобода“ о оденъ день спôзнила ся. По цѣлôй Америцѣ наробила буря великои шкоды — мѣжь иншими зôрвало крестъ на рускôй церкви въ Shenadoah, Pa.

— Перечитайте собѣ уважно адвертайзментъ пôдъ „червоною звѣздою“.

— Подаемо до вѣдомости всѣмъ Русинамъ, що мешкають въ Chicago и по другихъ околицяхъ, що въ Streator, Ill. есть священникъ нашь, до котрого зô всѣми потребами духовными, кождого часу можна удавати ся. Адреса така:

Rev. N. Szeregely
P. O. B. 1394
STREATOR, ILL

Зазначаемо такожь, що пôсля заявленя того священника, не хотѣвъ редакторъ „Вѣстника“ помѣстити его адресы. Чи то такожь для добра „Соединенія?“ Тажь прецѣ О. Н. Шерегелій есть членомъ „Соединенія!“

Носивъ вовкъ, понесли и вовка.

Редакторъ словенскои газеты: „Amer. Slov. Noviny“ Ровнянекъ, котрый довгѝ лѣта сѣявъ роздоръ мѣжь Словаками и обкидавъ болотомъ всѣхъ и вся, оскарженый евангелицкимъ пасторомъ Орбахомъ за образу чести, зôставъ засудженый на $8000 (вôсѣмъ тысячь доляровъ.) Пасторъ Орбахъ доказавъ, що черезъ пашквилѣ Ровнянка въ газетѣ, вôнъ понесъ великѝ страты и матеріяльнѝ и моральнои натуры. Се добра наука для демагоґôвъ, котрѝ ошуканствами и клеветами спасають свôй народъ.

— Mr. Hanna, „boss“ републиканьскои партіи въ въ спôлцѣ зъ Bliss-омъ, другимъ „boss-омъ“ захопили въ свои руки весь фондъ выборовый и не хочуть никому сказати, яка его высокость и якъ они его уживають. Навѣть сенаторъ Quay зъ Пенсильвеніи оденъ зъ найвызначнѣйшихъ членôвъ републиканьскои партіи не мôгъ добитись жадныхъ поясненъ вôдъ M. Hanna въ тôй справѣ, зъ того прійшло навѣть до суперечки мѣжь ними. Фондъ выборовый вже теперь выносить пару миліонôвъ доляровъ, а свѣдомѝ дѣла кажуть, що въ безпосереднôмъ часѣ передъ выборами звычайно есть найбôльшій приплывъ гроша такъ, що можна надѣятись, що весь фондъ буде выносити около кольканайцять миліонôвъ дол. Хто знає одже, чи „boss“ Hanna не хоче робити бизнесу на сегорôчныхъ выборахъ подôбно, якъ „boss“ Соединенія на Соединенію?

— Посылає грошѣ до свѣхъ частей свѣта дуже тапьо, скоро и беспечно. LEON GIDDING agt. Star Clothing Hall. — Mt. Carmel, Pa.

— Кандидатъ на президента Спол. Державъ Mr. Bryan проѣхавъ вôдъ часу номінаціи по 29. септембра т. е. въ протягу 45 днѣвъ 8022 миль, 22 стейтôвъ, 172 мѣстъ, выголосивъ за той часъ 205 бесѣдъ, крôмъ богато поменшихъ speech-ôвъ, котрыми сипле мовъ зъ рукава, на кождôй стаціи, где лишь тренъ троха пристановить ся. Говорять, що вôнъ бôльше землѣ проѣхавъ и бôльше слôвъ сказавъ, якъ всѣ кандидаты на президентôвъ за послѣдныхъ 100 лѣтъ. А треба знати, що приѣздъ его всюда стрѣчають тысячки народа; витать ся зъ нимъ потрясаючи его за руку (вôнъ вже теперь подає лишь лѣву руку, бо праву страшно ему натягнули), та слухають его бесѣдъ зъ неописанымъ ентуціязмомъ. Тай вôнъ самъ уважає себе мало що не Мойсеймъ новочаснымъ, що має выпровадити американскій народъ изъ неволѣ египскои т. е. неволѣ европейскихъ и тутешнихъ капіталистôвъ. 30 днѣвъ, котрѝ ему еще зôстали посвятить вôнъ „проповѣди“ срѣбла въ полудневыхъ стейтахъ и на Вестахъ.

— Делегатъ папскій Msgr. кардиналъ Martinelli приѣхавъ до Вашинґтону и обнявъ мѣсце по кардиналѣ Сатоліємъ. Сей послѣдный вôдъѣхавъ до Риму.

— Слѣдуючій конгресъ польско-католицкій має вôдбути ся въ Chicago, Ill. де мають Поляки запротестовати противъ конституціи Спол. Державъ, на пôдставѣ котрои всѣ горожане безъ рôжницѣ религіи мають однаковѝ права. Поляки, практичнѝ католики, мають вôдраджовати своимъ братямъ, щобъ съ тои причины не ставали обывателями Америки. — Цѣкаве!

— На канадійскôй желѣзници Pacific Co., застрейковали всѣ урядники. Якъ довго стрейкъ потреває не знати. Публичность вся по сторонѣ стрейкерôвъ.

ОПРАВДАНЕ.

Василь Чернякъ зъ Chicago, Ill. просить насъ помѣстити его оправдане, що вôнъ нѣколи не бувъ аґентомъ фірмы Karesch & Stocky въ Бременъ, якъ то догадує ся дописуватель „Свободы“ зъ Jersey City. N. J. Що вôнъ бувъ справдѣ въ Бременъ кôлька днѣвъ и тамъ вôдмовлявъ нашихъ людей вôдъ ѣзды до Бразиліи. Що вôнъ находить ся вже 9 мѣсяцѣвъ въ Америцѣ, отже не мôгъ рôвночасно находити ся и въ Бременъ.

Пр. Редакціи. — Съ повною приемностію помѣщаемо се оправдане и заявляемо, що здогадъ нашого кореспондента зъ Jersey City полягавъ на вѣстяхъ поданыхъ въ газетахъ краевыхъ, котрѝ дѣйсно писали про те, мовъ-бы п. В. Чернякъ ставъ аґентомъ згаданои фірмы и помагавъ слати людей до Бразиліи.

Справы робôтничѣ

— На торгахъ збôжевыхъ запановавъ рухъ. зъ причины великого закупу пшеницѣ до Европы; цѣна пôшла въ гору о кôлька центôвъ, особливо зъ доставою на грудень.

— Бавовна, хотяй улягла малому зниженю въ цѣнѣ, удержує ся въ цѣнѣ зъ тои причины, що фабрики пущено въ рухъ.

— Въ промыслѣ желѣза запановавъ такожь бôльшій рухъ.

— McKeesport, Pa. Boston Iron & Steel Co., почали знову працювати, по тримѣсячнôмъ застою. Недалеко McKeesport въ Glassporte, задумують выставити нову велику желѣзарню.

— New Castle, Pa. Atlantic Iron & Steel Co., пôдписала скалю платнѣ уніи робôтниковъ. 700 робôтниковъ дôстало сталу роботу и сталу платню.

— Pittsburg, Pa. Желѣзнѝ фабрики компаніи McKeesport роблять стало и на двѣ шихтѣ. Оліверовѝ желѣзнѝ фабрики на 10. улици, роблять стало; добре роблять и А. М. Виерсовѝ фабрики. И другѝ фабрики працюють добре; взагалѣ робота въ Піттсбургу добре йде.

— Mt. Carmel, Pa. — На плейзѣ Paterson Natalie буря звалила брєху, велика сила людей, що мешкають на Paterson и въ Mt. Carmel, стратило роботу. Люде росходять ся, бо не мають надѣи, що скоро роботу дôстануть. Прочѝ брєхи роблять по 4 дни по три кводры.

— Shenandoah, Pa. Ту робота йде не зґôрше. Не можь нарѣкати на лихѝ часы.

ЗАПЛАТИЛИ ЗА „СВОБОДУ“ ВЪ МѢС. СЕПТЕМ.:

McAdoo, Pa.	
Баволякъ Данько	$1.00
Belle Vernon, Pa.	
Коваликъ Мих.	1.00
New York, City.	
Шійка М.	1.25
John L. Brower	2.00
Courtney, Pa.	
Ющакъ Мих.	2.00
Shamokin, Pa.	
Слезинъ Осифъ	1.00
Котапчикъ Кондратъ	1.00
Lansford, Pa.	
Дроздякъ Юрко	2.00
Mt. Carmel, Pa.	
Гардошь Андрей	1.00
Mayfield, Pa.	
Кузьмичь Семанъ	1.00
Пейко Стефанъ	1.00
Фуртакъ Михаилъ	0.50
Стафурскій Петро	1.00
Телепъ Стефанъ	0.50
Смерекъ Иванъ	0.25
Данило Петро	1.00

СКРИНКА ЛИСТОВА.

О. Секретарови „Соединенія“. — Якижь Вы О. Секретарь мудри! Шкода, велика шкода, що Васъ „Соединеніе“ не выбрало кôлька лѣтъ тому секретаромъ, а були бысте до нинѣ певно руско-американскимъ Бісмаркомъ, а може и Баденімъ.

Панове, котри не хотять, щобъ бôльше помѣщати ихъ адвертайзменты най памятають о тôмъ, що заплатити конче треба, бо инакше будемо скаржити.

Честный Иванъ Кондрадый въ McAdoo, Pa. — Перше треба заплатити за „Свободу“, за той часъ вôдъ коли Вы достаєте, а вôдтакъ вже не будемо Вамъ высылати.

ПОДОРОЖЬ ДО СОНЦЯ.

Бувъ оденъ вандрôвный. „Хочу їти у свѣтъ, практикувати, якъ сонце хороше сходить и якъ спочиває". Ало йде — здибає мельника, стоить на мостѣ. „Де йдешь?" — „Йду до сонця, практикувати, якъ воно файно сходить". — „Скажѣть тамъ за мене: менѣ дуже бѣда. Три каменѣ йде, а я жаденъ хлѣба".— Каже: „Я скажу". — Але йде, йде, йде — выходить дѣвка, слѣпа. — „Де вы йдете?" Каже: „Я йду до сонця". — „Скажѣть тамъ за мене, же я така слѣпа". — Каже: „Я скажу". — Але йде, йде, йде — бѣтъ ся гора зъ горою. И не може перейти. — „Де ты — каже — чоловѣче йдешь?" — „Я йду до сонця, якъ воно хороше сходить и якъ спочиває". — „Скажѣть тамъ за мене: доки мы будемо ся бити?" — „А я скажу". — Акурать вôнъ приходить — хатинка стоить. И вôнъ приходить до той хатинки — нема нѣкого, но тôлько мати сонцева. — „Слава Богу!" — „Слава на вѣки!" — „Що вы скажете, що-сте прійшли?" — „А я хочу знати, якъ то сонце сходить файно". — „Але якъ воно прійде, я вась не маю де подѣти. Де-бъ я васъ сховала? Але влѣзте пôдъ пецъ". — Пецъ такъ нѣбы высоко стоить, нѣбы на тыхъ лѣгарахъ (на штемпаляхъ) — и вôнъ собѣ тамъ влѣзъ, пôдъ ту печь. И акурать приходить сонце. — „Е, десь ту уже щось смердить!" — А мати каже: „Етъ, ты, сыну, нанахавъ ся цѣлый день по свѣтѣ, то тобѣ смердить". — Дала ему повечеряти — и вôнъ повечерявъ и лягае спати (хто? пытаю ся. — Нѣбы сонце). Отъ вôнъ собѣ заснувъ, и мати лягла — и прокидає ся мати и каже: „Ты, сыну, спишь?" — „Нѣ, я — каже — не сплю". — „А менѣ такій сонъ, небоже, приснивъ ся: выйшовъ мельникъ и каже: три каменѣ меле — а вôнъ хлѣба жаденъ. Бо вôнъ мае три псы, — а вôнъ ему хлѣба николи не дасть жадного зъѣсти. То вôнъ таки буде жаденъ". — Й вони постинили ся и знову спять. И вона знову его пробуджує: — „Спишь ты, сыну?" — Каже: „Нѣ". — А менѣ такій сонъ приснивъ ся: выйшла дѣвка, слѣпа, и казала: що вона слѣпа?" — А вôнъ каже: „Вона й буде слѣпа. Вона у недѣлю до сходу сонця, якъ я маю сходити, то вона мыла ся, въ суботу вона не мала часу умити ся, въ будный день. Вона обмывала ся, якъ я но тôлько маю сходити, и вона менѣ залляла очи, вылляла менѣ тй помыѣ въ очи". — Але вони постишили ся — и мати пробуджує знову — „спишь, сыну?" — Каже: „Нѣ". — „Гора зъ горою — менѣ приснило ся, такій сонъ: — гора зъ горою бєть ся". — Вôнъ до неи каже: „И буде ся бити, ажь поки вона кого не забе".

Але вже, вôнъ уже назадъ йде, до свого краю. Йде назадъ и акурать прійшовъ до той горы. Бють ся — перевертають ся! Вôнъ не перейти не може, бо дорога е — а вони бють ся на дорозѣ. — „Бувъ-есь тамъ, у сонця? доки будемъ ся бити?" — Каже: „бувъ". — „Ну, скажи-жь менѣ!" — „Я скажу, але перепустѣть мене на тамтой бôкъ". — Вони перестали ся бити и вôнъ перейшовъ на тамтой бôкъ. — „Ну, кажи, якъ буде?" — Каже: „Будете ся бити, ажь поки кого не забєте". — „Ко-бъ я була знала, то-бъ я и тебе була забила! Чекай дунѣру, якъ хто буде йти знову..."

Приходить — стоить та дѣвка слѣпа. — „Споминали-сте тамъ за мене?" — „Споминавъ. Будешь слѣпа, поки не вырешь. На що-сь у недѣлю мыла ся и до сходу сонця выляла той купель?"

Але вôнъ йде — стоить той мельникъ на мостѣ. — „Вы уже повертаєте назадъ?" — „Повертаю". — „А споминали-сте тамъ за мене, що я васъ просивъ?" — „Споминав-емъ. Але казавъ: маєте три псы — якъ будете хлѣбъ печи, що на самый передъ всаджає ся въ пецъ, и той хлѣбъ добути и розкроити его на трое и тымъ псамъ дати, по порціи. То хлѣба будете мати, що не будете мати де подѣти".

Зъ устъ народа записавъ
Осипъ Роздольскій.

Dr. J. FLORIAN MEEK
(Д-ръ Миколайчикъ)

Спеціяліста въ акушеріи, для хоробъ бабскихъ и дѣточихъ.

Offis 125. 3-th str. помѣжь Maple и Vine str.

MT. CARMEL, PA.

Молодый сей докторъ скôнчивъ студія въ Batimore пôсля нового пляну наукъ. Лѣчить всякй хороби знаменито, особливо розумѣє ся на справахъ положничихъ и на хоробахъ дѣточихъ. Розмовить ся по руски, по польски и по англійски. Дуже милый чоловѣкъ, звычайно молодый докторъ! Най васъ Панъ Богъ боронить, щобысте другого клікали, якъ маєте свого.

THE NATIONAL RECORDER
WASHINGTON, D. C.

Найлѣпша часопись полїтично-суспôльно-гумористична зъ численными цѣкавыми образками. Хто хоче собѣ записати єи най напише на повысшу адресу.

Dr. I. GOODMAN
Plysician and Surgeon
Office: Mt. Carmel Avenue,
Opposite Mt. Carmel House
Mt. CARMEL, PA.

Лѣчить всякй хороби добре и таньо. Може розмовити ся по руски, по польски и по словенски.

Руска бучерня
Russian Meat Market
OLYPHANT, PA.
КУЗЬМЫ СВАЛЫ.

Свѣже, добре, тане мясо всякого рода. Розвозить въ часъ и пунктуально.

Якъ хто вже прозрѣвъ, якъ хто хоче назвати ся чоловѣкомъ, най покине вже разъ жидôвъ, а най удасть ся до нашого честного чоловѣка

Кузьмы Свалы
въ ОЛИФАНТѢ.

Одинока руска бучерня на цѣле мѣсто на Second str. на противъ друкарнѣ „Свободы"

Ю. Щипчика и Г. Трохановского.
Mt. Carmel, Pa.

Въ каждôй хвили свѣже мясо всякого рода. И волове и теляче и вепрове. Ану гадайнѣ не волочѣть ся по чужихъ — маєте своихъ!

John Glowa
EXCELSIOR, PA.

Одинокій шторъ на цѣлый Excelsior
Ивана Главы.

Вже его непотребуємо захвалювати, бо каждый не вôдь нинѣ его знає, а хто еще не знає, най зайде и купить, а певно не пожалує.

PETRO SERAFIN
ПЕТРО СЕРАФИНЪ
424 Shamokin St.
Рускій готель.

Мае пиво, віску и всякй другй здоровй напитки. Готель чистенькій, услуга порядна, честна и солидна.

Вже часъ покинути чужихъ, а себе самыхъ пôдпомагати.

S. RITTERMANN
Dealer in News and Books
ORANGE VALLEY N. I.

Продає всякого рода книги въ рôжныхъ языкахъ.

M. ROTHSCHILD,
642 E. Sunbury St.
ШАМОКІНЪ, ПА.

Великій складъ всякого рода убрань, для старшихъ и для дѣтей. Капелюхи, шапки и всякй другй рѣчи того рода въ найлѣпшômъ ґатунку, въ низкихъ цѣнахъ.

ЮАНЪ ЗАХАРІЯШЬ
John Zachariasz,
FREELAND, PA.

Выготовляє всякй рѣзьбярскй церковнй роботы, якъ иконостасы, олтарѣ обохъ обрядôвъ и другй рѣчи. За солѣдну роботу ручать священники и рады церковнй, для котрыхъ церковь вôнъ роботы выготовлявъ.

Юліянъ Копыстяньскій
(Julian Kopyscianski)
420 W. Pine st.
ШАМОКІНЪ, ПА.

Первородный сальонъ рускій. — Найлучшй напитки можна ту дôстати, якъ: пиво въ шклянки и бутельки, вина розмаитого ґатунку, горѣвки досконалй, цигара дуже добрй.

Спѣшѣть Братя Русины до своего братчика Юлька.

РЕСТАВРАЦІЯ и КАВЯРНЯ.
TROMETTERS'
(Тромейтеръ)
Cor. Rock & Sunbury str.
SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.

Снѣданя, Обѣды, Вечерн.

Въ каждôмъ часѣ можна дôстати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы приладжений на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга пильна и солідна.

Особлѣнй покоѣ для родинъ. — Найлучшй вина, пива, лікеры, віски и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала.

Препоручає ся всѣмъ сю реставрацію, а передовсѣмъ прѣѣзджимъ.

Пишучій сей адвертайсментъ ручить за Тромейтера.

Гаврілъ Малнякъ
Гуртовный складъ
(Wholsale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого ґатунку

Братя! замовляйте у свого!

РУСКА ТОРГОВЛЯ
(Greek Store Company)
415 Shamokin St,
въ ШАМОКІНѢ ПА.

Поручає мѣсцевымъ Русинамъ и на околиці свôй богатый складъ всякого рода виктуалôвъ и майперскихъ знарядôвъ.

Е тутъ мясо
И лопата,
Суть и скирпѣ
И гербата,
Перецъ, гвозды й кобасы,
Мука, крохмаль, солонина
Мыски, горшки всѣ овочи
Зеленина й сушенина.
Е чернушка,
Е петрушка.

HOTEL
HETMAN CHMIELNICKI.
Alexy Halaburda
Mt. CARMEL, PA.

Коло лігайского діпа есть рускій готель, одинокій на цѣле мѣсто рускій готель. Чистенько тамъ, всякй напои, якъ віска, пиво, румъ, темперъ дуже добрй и здоровй. Хто хоче переночувати, знайде тамъ чисте лôжко и чемну услугу.

Ану Русины! Чижь будете все ходити по чужихъ людяхъ и за свои грошѣ по кутахъ стояти?

HO! HO! HO!

Stop! Станъ и оглянь всѣ возы для бучерôвъ, гросерниковъ, голсельниковъ (до розвоженя пива) и розличнй другй, роблений зъ найлѣпшого матеріялу и найлѣпшои роботы.

Головне ковальство!

Спеціяльно выробляють ся желѣзнй плоты и обгородженя надгробникôвъ.

J. B. ZIMMERMAN Agt.
Cor. Independence and Market str.
SHAMOKIN, PA.

Dr. F. J. MEEK,
Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ
Cor. Shamokin & Chesnut st.

Однокій лѣкарь, славнимъ на цѣле мѣсто. Лѣчить всякй хоробы совѣстно и въ короткомъ часѣ. Особливо незрôвнаный лѣкарь въ справахъ положничихъ.. Говорить по англійски, по руски и по польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ
ШТОРЪ
въ
ОЛИФАНТѢ ПА
Пôдъ зарядомъ
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патріоты. Есть се найлучше заосмотреный зô всѣхъ шторôвъ во всѣ потрѣбнй товары и всякого рода по якъ найтаньшôй цѣнѣ.

Каждый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патріотомъ, най спѣшить до свого руского штору. Особенно нашй ґаздынѣ най йдуть громадно!

На що Юськôвъ, Шмулѣвъ помагати? Идѣть до свого.

W. H. LUIS
622. Sunbury St.
Branch Store,
11. N. Shamokin str.
SHAMOKIN, PA.

Складъ всякихъ музичныхъ инструментôвъ, якъ трубы, гармоніи, піяна, скрипки, басы и другй красшй инструменты. Цѣны не высокй, а инструменты дуже добрй, спроваджований зъ найлѣпшихъ фабрикъ. Якъбы хто хтѣвъ повеселити ся въ недѣлю и свята, най зайде тамъ, а купить собѣ таньо красный, музичный инструментъ.

Найлѣпше лѣкарство на всѣ слабости зъ фабрикѣ:
„RIPANS CHEMICAL Company"

Лѣчить слѣдуючй слабости: Нудность, мдлости, бôль головы, цѣмѣрку, вѣтры, нестравность, затвердженє, направляє жолудокъ и всѣ другй слабости.

Лѣкарства тй называють ся такъ:

Ripans Tabules.
Ripans Tabules cure nausea.
Ripans Tabules: at druggists.
Ripans Tabules cure dizziness.
Ripans Tabules cure flatulence.
Ripans Tabules cure headache.
Ripans Tabules cure dyspepsia.
Ripans Tabules assist digestion.
Ripans Tabules cure bad breath.
Ripans Tabules cure biliousness.
Ripans Tabules: one gives relief.
Ripans Tabules cure indigestion.
Ripans Tabules cure torpid liver.
Ripans Tabules: gentle cathartic.
Ripans Tabules cure constipation.
Ripans Tabules: pleasant laxative.
Ripans Tabules: for sour stomach.
Ripans Tabules cure liver troubles.

Можна дôстати во всѣхъ аптикахъ.

АНТОНІЙ ПЕТРОВСКІЙ
A. Petrowski
501 West Centre str.
SHENANDOAH, PA.

Мае велику гросерню, въ котрôй можна набути по дуже низкихъ цѣнахъ всего потрѣбного до дому. Товары свѣжй и здоровй, не такй, якъ у жидôвъ. Такожь можна у него дôстати всякй рѣчи ковальскй, котрй вôнъ самъ выробляє. А вже-бы часъ, щобъ люде покинули жидôвъ, а себе самыхъ вспомагали.

J. BOBKOWSKI
ПІДПРИЄМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ.

Выпаймає так-жь керичи на похороны, хрестины и весѣля по дуже низкихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY
SHAMOKIN PA.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

LAUER BREWING CO.

въ **READING, PA**

Пиво одного зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Pennsylvenii „LAUER BREWING CO." есть вôльне вôдъ всякихъ примѣшокъ, и для того есть найздоровшимъ. Завсѣгда одной и той самой доброты и пріємного смаку и есть спорядже пôдъ зарядомъ одного зъ найздôбнѣйшихъ и досвѣдченыхъ пивоварôвъ.

Выробляє въ найлѣпшôмъ ґатунку Porter and Lager Beer, Stock Ale, Old Brown Stout and Porter in Vaults.

Сальонѣсти и приватнй родины повинни замавляти пиво лишень въ броварѣ:

LAUER BREWING CO.
READING, PA.

Хто хоче справити яку офѣру до свои церкви
нехай ся зверне до найсолѣднѣйшого и найлѣпшого
Руского товариства для выробу и торговлѣ ризъ церковныхъ въ Самборѣ.

ТОВАРИСТВО СЕ МАЕ У СЕБЕ НА СКЛАДѢ:

наплечники, стихари, поясы, обрусы, илитоны, фелоны, епитрахилѣ, образы, плащаницѣ, чаши, лѣхтари, хресты, хоругвы, книги церковнй и взагалѣ всякй рѣчи потрѣбнй до ужитку церковного.

ЯКЪ НАЙДЕШЕВШІ ЦѢНЫ.

При замовленяхъ на бôльше якъ 100 злр. а. в. вôдповѣдный опустъ (рабатъ).

Всѣ рѣчи выкôнчений стисло пôсля приписôвъ гр. кат. обряду. Товаръ приходить на мѣсце призначеня найдальше за мѣсяць вôдъ часу замовленя.

Товаръ высылаєсь лишь за попереднымъ присланємъ належитости, або за послѣплатою (C. O. D.).

Адресуйте такъ:
„Товариство для выробу и торговлѣ ризъ церковныхъ" въ Самборѣ,
AUSTRIA, GALICIA.

---

9 W. CENTER ST.
SHENANDOAH PA
ФАБРИКАНТЪ
Прапорôвъ (фанъ) Хоругвъ, Вôдзнакъ Пасôвъ, Шапокъ для Братствъ

Фана для паради зъ найлѣпшого едвабу; чотыри и пôвъ черезъ шѣсть и пôвъ стôпъ зô всѣма приборами $25, и 26.75

Прапоры бôльши зъ найлѣпшои матеріи по $32.00 $35.00 $45.00 и $50.00

Пишѣть по цѣнники и по пробу до:

R. H. Morgan
9 W. Centre St.
SHENANDOAH, Pa.

Молись, трудись, учись, до СОЮЗА запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердцю май, ближнього люби, церковь посѣщай, Свободу читай, Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся. Въ лѣотерію не грайте, тôлько грошь щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому", ану скиньтесь по центови. Се не забувайте! . . . Буде зъ васъ.